

(331. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Bij de wetten van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 251), 7 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 260) en 1 December 1913 (*Staatsblad* n°. 434) is de medewerking des wetgevers verleend ten aanzien van pensioenregelingen voor het personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij en der Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij, en voor verbetering van de pensioenregeling voor nagelaten betrekkingen van personeel der beide eerstgenoemde maatschappijen. Verder is die medewerking gevraagd voor eene dergelijke verbetering bij de Nederlandsche Centraal Spoorweg-Maatschappij, en voor eene nadere voorziening ten behoeve van eenige bijzondere categorieën onder het personeel bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, wetsontwerpen nos. 253 en 224 der loopende zitting. Het wetsontwerp n°. 253 werd bereids aangenomen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal (*Handelingen* der loopende zitting, bladz. 2167).

Thans blijft nog over eene pensioenregeling voor het personeel der Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij, voor zooveel dit personeel geplaatst is aan het Nederlandsch gedeelte van hare lijn Boxtel—Wesel.

De verhouding van den Staat tot dit personeel komt overeen met die ten opzichte van het personeel der N. C. S. Ook hier bestaat ingeval van naasting geen verplichting tot overname van personeel; ook hier zal de Staat zich dus behooren te bepalen tot het waarborgen van vóór naasting ingegane pensioenen en verkregen pensioensaanpakken.

Het lag dus voor de hand de regeling bij de N. C. S. zoo na mogelijk te volgen. Intusschen gaf de geldelijke voorziening hier uitteraard grooter zwaarigheid, daar bij de N. B. D. S. eene eigenlijk gezegde pensioenregeling met fondsvorming te voren niet heeft bestaan.

Vond indertijd het gemis van zoodanige regeling verklaring in den weinig gunstigen toestand der Maatschappij, zij is niettemin in 1901 aangevangen met aan hen, die wegens ouderdom of invaliditeit haren dienst verlieten, onder den naam wachtgeld eene jaarlijksche uitkeering toe te kennen van $\frac{1}{60}$ der laatstgenoten bezoldiging per dienstjaar, tot ten hoogste $\frac{40}{60}$ of f 300, later f 400, welke regeling naderhand aldus werd aangevuld, dat voor bezoldigingen tot f 800 ten hoogste f 400 werd toegekend, en boven f 800 de helft der bezoldiging. Bij overlijden van ambtenaren of beambten werd aan de nagelaten betrekkingen eene uitkeering gedaan ten bedrage van een jaar bezoldiging. Een en ander geschiedde zonder dat van het personeel daarvoor eenige opoffering werd gevergd. Afgezien van deze regelen, kwam de Maatschappij haar personeel wel eens tegemoet door besteding van het dienstverband tot hoogen leeftijd.

De uitgaven voor een en ander werden opgenomen onder de exploitatiekosten van den spoorweg. Mocht dus de uitbetaling der uitkeeringen al verzekerd kunnen worden geacht, zoolang de Maatschappij haar bedrijf bleef voeren, na beëindiging van haar bedrijf zou dit bij gebreke van fondsvorming niet meer het geval zijn. Bovendien kon de regeling, in vergelijking met hetgeen bij de andere Maatschappijen is of staat te worden verkregen, thans niet meer bevredigend worden genoemd.

De ambtsvoorganger van den eerstondergeteekende is dan ook met de Maatschappij in overleg getreden omtrent invoering van eene regeling, die zooveel doenlijk zou moeten strooken met die der andere maatschappijen, in het bijzonder die

der N. C. S. Het door den eerstondergeteekende voortgezet overleg heeft er toe geleid, dat zoodanige regeling met 1 Januari 1914 bij voorbaat in werking is gebracht, en daarvoor thans 's wetgevers medewerking wordt gevraagd.

Van de bereidwilligheid der Maatschappij tot het brengen van de aanzienlijke offers, welke deze regeling van haar vergt, zij met voldoening gewag gemaakt. De Maatschappij heeft, in zooverre in aansluiting aan de oude regeling, zich gesteld op het vrijgevege standpunt, dat de uitvoering der nieuwe regeling het in dienst zijnde personeel geen nadeel mocht berokkenen. Dientengevolge werden in de eerste plaats, gelijk reeds op blz. 23 der Memorie van Antwoord omtrent Hoofdstuk IX der loopende Staatsbegroting werd aange-stipt, de bezoldigingen zooveel verhoogd, dat voor de opgelegde kortingen schadeloosstelling werd gegeven. Daarenboven echter behoeft blijkens art. 57 van het fondsreglement, dat aan de ontwerp-overeenkomst is toegevoegd, het personeel over reeds verlopen jaren geen bijstorting te verrichten. Het is duidelijk, dat deze maatregel leidt tot een aanzienlijk cijfer voor de kapitaalstorting, welke van de Maatschappij, naast de jaarlijks door haar te verrichten stortingen, ter bestrijding van de lasten van het fonds moet worden gevorderd.

Ontwerp-overeenkomst en fondsreglement zijn in hoofdzaak opgesteld naar het voorbeeld van hetgeen bij N. C. S. is of zal worden vastgesteld. Eenige afwijkingen vinden verklaring in het feit, dat hier niet eene bestaande regeling wordt verbeterd, doch eene geheel nieuwe wordt geschapen. Dit is met name ook het geval ten aanzien van het op twee na laatste en voorlaatste lid van art. 2 der ontwerp-overeenkomst. Bij N. C. S. wordt, naar het voorbeeld van S.S. en H.I.J.S., bij nadere overeenkomst eene afzonderlijke voorziening getroffen voor eene verbetering der pensioenregeling voor nagelaten betrekkingen, en bepaald, dat een mogelijk daaruit ontstaand tekort eerst uiterlijk tegen 1924 zal worden berekend en dan slechts voor de helft door de Maatschappij zal behoeven te worden aangezuiverd. Bij de N.B.D.S. daarentegen vindt niet verbetering van eene regeling plaats, daar eene eigenlijke pensioenregeling thans voor het eerst wordt ingevoerd. In dit geval wordt daarom de bepaling aldus gesteld, dat de N.B.D.S. verplicht zal zijn tot dekking voor de helft van het meerder tekort, hetwelk uiterlijk tegen 1924 mocht blijken voort te vloeien uit het feit, dat voor de nagelaten betrekkingen niet de vroegere regeling van N.C.S. doch de thans voorgedragene in het reglement is opgenomen.

Naar het voorbeeld van hetgeen voor N.C.S. door prof. RAHUSEX werd gedaan, is eene berekening omtrent lasten en baten van het fonds der N.B.D.S. verricht door prof. J. J. A. MULLER te Zeist. ¹⁾ Volgens deze berekening is het totaal der lasten na aftrek der baten te stellen op f 926 770, welk cijfer, door eene Rijksbijdrage van 2,29 pct. der bezoldigingen 's jaars aan te nemen, daalt tot f 781 365, en, door aftrek van het in art. 2. voorlaatste lid der overeenkomst bedoelde, eerst later te vereffenen en thans op f 46 677 geschat tekort, tot f 734 688. Overeenkomstig hetgeen bij N.C.S. is geschied ²⁾, is het tekort, dat de Staat in het N.B.D.S.-fonds toelaatbaar acht, gesteld op ongeveer de helft, of afgerond op f 370 000.

Een gelijk bedrag wordt door de Maatschappij ingevolge art. 2. sub 1°. van het fondsreglement in het fonds gestort.

De Minister van Waterstaat,

C. LELY.

De Minister van Financiën,

BERTLING.

¹⁾ Het rapport van prof. MULLER is ter griffie der Kamer nedergelegd ter inzage voor de leden.

²⁾ Zie blz. 2 der Memorie van Toelichting ((Zitting 1912—1913 — 284) tot het ontwerp der wet van 7 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 260).